



Dokument nr. 8:7

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Petter Løvik og Torbjørn Hansen

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Petter Løvik og Torbjørn Hansen om en samlet strategi med konkrete tiltak for å sikre rammebetingelsene for små og mellomstore bedrifter

Til Stortinget

BAKGRUNN

De siste årene har norske bedrifter hatt gode nasjonale og internasjonale rammevilkår. Det har gjort at eksisterende bedrifter har kunnet vokse og kanskje like viktig, nye bedrifter har blitt skapt. Lønnsomme og sunne bedrifter trenger kloke hoder og gode rammebetingelser for å kunne fortsette veksten fremover. Mange av de bedriftene vi skal leve av i fremtiden er ennå ikke etablert. Den raske endringstakten og den stadig åpnere verdenshandelen som følge av globaliseringen, stiller større krav til at den nasjonale politikken er dynamisk og moderne. Næringspolitikken må være fremtidsrettet og kunnskapsfokuseret, og den må gi rom for omstilling, nyskaping og konkurranse.

Det er viktig å legge til rette for gründere og andre med ideer som kan bli til verdiskaping og arbeidsplasser. Forslagsstillerne ønsker med dette forslaget å peke på konkrete utfordringer som Regjeringen må ta tak i for å sikre veksten fremover for norske bedrifter, og med det vår felles fremtidige velstand. Lønnsomme bedrifter er en av de viktigste bidragsyterne for å finansiere vår felles velferd, og lønnsomme bedrifter kan ansette flere mennesker. Forslagsstillerne mener at de politiske prioriteringene Regjeringen har gjort siden den tiltrådte høsten 2005 har gitt bedriftene, særlig de små og mellomstore, større byrder. Det gjelder blant annet økt formuesskatt, skjerpet utbyt-

teskatt, reversering av Bondevik II-regjeringens forslag om økt avskrivningssats for maskiner, varslet gjeninnføring av den utdaterte og ubruklige ervervsloven, opphevet fleksibilitet i den nye arbeidsmiljøloven, redusert Forskningsfondet med 25 mrd. kroner og kuttet bevilgningen til forskning og innovasjon i forhold til det som var foreslått fra Bondevik II-regjeringens forslag til statsbudsjett for 2006, samt innstrammingene i sykelønnen som ble varslet i forbindelse med statsbudsjettet for 2007. Forslagsstillerne mener at disse omprioriteringene både på kort og lengre sikt vil svekke veksten i norsk økonomi. Investeringene i industrien hindres av at Regjeringen holder fast på å ha de laveste avskrivningssatsene i Europa, og vi svekker innovasjonsevnen når det kuttes i forskning og innovasjon.

Småbedriftene en stor ressurs

Mer enn 99 pst. av alle norske bedrifter har mindre enn 100 ansatte - disse står for 65 pst. av jobbene i næringslivet. 97 pst. av alle bedrifter har mindre enn 20 ansatte - disse står for 34 pst. av jobbene i næringslivet. 85 pst. av alle bedrifter har mindre enn 5 ansatte - disse står for 10 pst. av alle ansatte i næringslivet. De små bedriftene er viktige både for norsk økonomi og som arbeidsgiver for veldig mange arbeidstakere. De små bedriftene har dessuten muligheten til å vokse og bli store og gi flere mennesker arbeid i fremtiden.

Vekst og gründerskap

Antallet elever og studenter som har deltatt i elevbedrifter og studentbedrifter har økt merkbart, og erfaringer tyder på at de som deltar i slikt arbeid i større grad enn andre elever våger å satse på en tilværelse som gründer.

På over 300 av 500 videregående skoler lærer i dag elevene å starte sine egne bedrifter. De utvikler

forretningsideer, designer, reklamerer, gjør innkjøp, konstruerer, produserer og selger. Forskning viser at 20 pst. av dem som har vært med i en ungdomsbedrift, senere starter egen virksomhet. Stipendordning for etablerere fra studentbedrifter må videreutvikles. Forslagsstillerne mener det er viktig å motivere unge til å bli småbedriftsledere og skape mer positive holdninger til næringslivet. I den sammenheng er det viktig å øke satsingen på entreprenørskap blant unge og styrke samarbeidet mellom næringsliv og skole. Forslagsstillerne mener at innen høyere utdanning bør det integreres mer kunnskap om bedriftsetablering og entreprenørskap. Ordningen med karrieresenter bør utvides og styrkes med entreprenørskap.

Forslagsstillerne viser til forslag i innstillingen til Revidert nasjonalbudsjett for 2006 fra Høyre og forslag lagt frem høsten 2006 (Dokument nr. 8:113 (2005-2006)) om like trygderettigheter for selvstendig næringsdrivende som for andre ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn, og mener det er et viktig forslag for å stimulere til at flere kvinner etablerer bedrifter.

Kapital

Etableringen av landsdekkende og distriktsrettede såkornfond er i ferd med å bli gjennomført. Det er eksempel på gode ordninger for å sikre gründere som mangler kapital, lettere tilgang på egenkapital. Forslagsstillerne viser til at det i andre land er etablert ordninger for å sikre tilgang på kompetent privat risikokapital som kan være med på å realisere gode forretningsideer. Erfaring fra blant annet USA og England viser til positive resultater med såkalte "Business Angels". En "Business Angel" er en privatinvestor som går inn i tidligfase i prosjekter, ofte i eget nærområde, med både kapital og med sin kompetanse. Han følger opp investeringen sin nøye og er gjerne aktiv med i utviklingen av bedriften eller ideen. Denne typen investeringer stimuleres gjennom skattesystemet i England. I Norge er det god tilgang på kapital, men kapital til såkornfase/tidligfase er mer utfordrende. En slik ordning kan være med på å realisere gode ideer som i dag ikke får se dagens lys på grunn av at de ikke kommer igjennom den første fasen.

Det er positivt at private satser sine egne penger og investerer i verdiskaping. Slik skaper vi det beste næringslivet over tid. Private som satser sine egne penger er krevende eiere og de følger opp investeringen sin. Forslagsstillerne mener det er behov for mer kunnskap om "Business Angels" og ber om at ordningen må sees på med norske øyne.

Forskning og utvikling

Mye av veksten i forskningen de neste årene skal også skje på private hender. Selv om det er betydelig privat forskningsinnsats i Norge, bl.a. som følge av

SkatteFunn-ordningen, mener forslagsstillerne at eksisterende ordninger må styrkes, og nye må etableres for å nå de ambisiøse målene i forskningsmeldingen. Det er viktig at disse ordningene også etableres og innrettes på en slik måte at bedrifter i alle størrelser motiveres til å satse på forskning og utvikling. Samtidig må den offentlige forskningsinnsatsen innrettes på en måte som gjør den mer relevant for næringslivet. Myndighetene må, etter forslagsstillerne syn, ta et initiativ til at samarbeidet og dialogen mellom forskningsmiljøene i Norge blir tettere.

Offentlige anskaffelser

Offentlige anskaffelser beløper seg til rundt 260 mrd. kroner i året. Størsteparten av kunngjøringene i den nasjonale basen Doffin (Database for offentlige innkjøp) er nasjonale anskaffelser. Anskaffelsesreglene skal både sikre at potensielle leverandører får like muligheter til å oppnå kontrakter med det offentlige og sikre en effektiv ressursbruk i offentlig sektor. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) har gjennomført to spørreundersøkelser vedrørende heving av nasjonal terskelverdi fra 200 000 til 500 000 kroner. Den ene undersøkelsen angår kommuners og fylkeskommuners anskaffelser mellom 200 000 og 500 000 kroner, mens den andre undersøkelsen relaterer seg til bedriftenes tilgang til innkjøp mellom 200 000 og 500 000 kroner etter heving av nasjonal terskelverdi. De viktigste funnene for begge undersøkelser er stort sett i samsvar med hverandre. Mens 58 pst. av kommunene sier de ikke bruker doffin.no for disse anskaffelser, får drøyt halvparten av de spurte bedriftene sin totale oppdragsmengde via Doffin. Rundt halvparten av kommuner og bedrifter oppgir at direktekontakt uten kunngjøring på forhånd er en innkjøpsprosedyre som brukes. Etatene bruker i liten grad sine internettsider til offentliggjøring av kontrakter. Hver fjerde bedrift mener det er vanskeligere å få tilgang til offentlige kontrakter etter forhøyelsen av nasjonal terskelverdi. Dette bekrefter at det er behov for en enkel obligatorisk kunngjøring av små kontrakter.

Dokument nr. 8:12 (2005-2006) om å innføre forenklet kunngjøringsplikt under anbudsterskel fikk ikke støtte fra regjeringspartiene. Regjeringen varslet i Soria Moria-erklæringen at de ville heve anbudsterskel til 1,8 mill. kroner. Dette vil unnta meget store deler av offentlige innkjøp fra åpen konkurranse, og være dramatisk for bedrifter som har dette som sitt marked. Et slikt "lokk" på offentlige innkjøp vil også øke risikoen for korrupsjon og kameraderi betydelig.

Forslagsstillerne ønsker en forenkling av bedriftenes krav til innhenting av dokumentasjon i forbindelse med offentlige anskaffelser, og foreslår at ansvaret legges til en sentralisert enhet. Det betyr at leverandører kan innhente dokumentasjon ett sted, eller at innkjøper ved et enkelt tastetrykk etter tillatelse

fra leverandørene kan få den informasjon som er nødvendig. Dette gjelder dokumentasjon som skatteattest, dokumentasjon av registrering, godkjenning og HMS-opplysninger. I forbindelse med innføring av nytt regelverk for offentlige anskaffelser, er det to nye attester som allerede etterspørres av innkjøper: "bedriftsvandelsattest" og "korrupsjonsattest". Fornyings- og administrasjonsdepartementet må ta ansvaret for at slik dokumentasjon utarbeides og forefinnes på det norske markedet.

Forslagsstillerne vil gjøre det lettest mulig for bedriftene å konsentrere seg om det de skal jobbe med, og i hvert fall sørge for at det ikke legges unødvendige hindringer i veien fra politikere eller byråkrati. En langsiktig og stabil økonomisk politikk vil alltid være den viktigste næringspolitikken. Uten stabilitet og forutsigbarhet blir det vanskelig både for små og store bedrifter å klare seg.

Forslagsstillerne ønsker en bred gjennomgang av rammebetingelsene for små og mellomstore bedrifter, som også sammenligner norske rammevilkår med rammebetingelsene i sammenlignbare land. Følgende må vektlegges:

- Det må ligge til grunn en stabil og langsiktig økonomisk politikk som sikrer trygg vekst og gode konkurransevilkår for norske bedrifter. Det er avgjørende for veksten til bedriften hvor mye den sitter igjen med etter at alle utgifter og skatter er betalt. Dess mer bedriften sitter igjen med til nyinvesteringer, dess større vekstpotensial i fremtiden.
- Formuesskatten er en av de mest veksthemmende skattene vi har. Konsekvensen av den skatten er at penger ofte må tas ut fra bedriften for å betale eiernes skatter på kapital som er i arbeid i selskapet. Det må legges frem en plan for endelig fjerning av formuesskatten i løpet av inneværende stortingsperiode, slik forutsetningen i skattereformen var.
- Arveavgiften er også en avgift som koster norske bedrifter store summer i forbindelse med generasjonsskifter. Dette gjelder mange av de bedriftene som ble etablert rett etter krigen. Arveavgiften kunne blitt brukt til nyskaping og utvikling av disse bedriftene. Det må tas initiativ til å gjøre arveavgiften mindre belastende ved generasjonsskifte i familieeide bedrifter.
- Små og mellomstore bedrifter bruker mye ressurser på papirarbeid. Aksjeselskapslovgivningen er tilpasset store selskaper og oppleves som komplisert og byråkratisk for mindre aksjeselskaper. Derfor må det lages et forenklet regelverk for små aksjeselskaper. Som et eksempel må fjerning av revisorplikten for små aksjeselskaper utredes nærmere.
- Moderniseringen av offentlig sektor må intensi-

veres. Det er viktig at det holdes et trykk på moderniseringen i alle deler av offentlig sektor. Bedriftene skal bruke tiden sin på å skape verdier, ikke på å fylle ut skjema til staten eller vente på svar på byggesøknader fra staten. Målet om at opplysninger fra næringslivet til det offentlige skal rapporteres én gang og til samme nettsted, må prioriteres. Altinn må videreutvikles. Arbeidet med å redusere skjemabelastningen, regel- og lovforenklingsarbeidet for næringslivet må trappes opp, og gebyrene bedriftene betaler må reduseres. Gebyrer som ikke går til å dekke direkte relaterte kostnader for det offentlige må reduseres. Det må tas et initiativ til at også kommuner og fylkeskommuner kommer sterkere med i arbeidet med en enklere og mer moderne offentlig sektor.

- Infrastruktur handler for mange bedrifter rundt omkring i landet om vei. Veistandarden i Norge må bedres gjennom økte bevilgninger til bygging, vedlikehold og sikring av stamveiene. Konkurransetsetting på utbyggings- og vedlikeholdsfunksjoner i de store samferdselsetatene og økt bruk av OPS (offentlig-privat samarbeid) ved større samferdselsprosjekter, er tiltak som vil kunne bidra til mer og bedre veier, også i distriktene. Det er viktig at arbeidet med å få mer gods over på bane og sjø prioriteres.
- En viktig forutsetning for den nordiske modellen, som flere land i Europa har sett på, er det fleksible arbeidsmarkedet Norge har. Norsk økonomi er omstillingsdyktig fordi vi har spilleregler for arbeidsmarkedet som gir arbeidsgiverne og arbeidstakerne spillerom og trygghet til å sikre lønnsomhet og trygge arbeidsplasser fremover. Mer fleksible arbeidstidsbestemmelser og regler for ansettelser styrker denne fleksibiliteten og gjør at terskelen for å få seg arbeid er lavere. Den økte fleksibiliteten betyr aller mest for små bedrifter, og dermed også for å sikre at gründerbedrifter og andre små virksomheter får muligheten til å vokse og bli lønnsomme. Arbeidsmiljøloven må i større grad enn i dag åpne for midlertidige ansettelser for å sikre fleksibilitet i arbeidsmarkedet.
- Forskning og innovasjon er nøkkelen til vår fremtidige velferd. Forskningsfondet må økes for å sikre en fremtidig god avkastning av fondet. SkatteFunn-ordningen som er en ubyråkratisk ordning med skattefradrag for utgifter til forskning og utvikling, har siden den ble etablert vært en stor suksess og må tilpasses brukerne og utvides ytterligere. Industrielle rettigheter får en stadig viktigere rolle - ikke bare som et defensivt virkemiddel, men også brukt aktivt for å fremme bedrifters innovasjonsevne og konkurransekraft. Det er behov for å iverksette tiltak for å heve kompetansen omkring dette. Dette kan best gjø-

res ved at det utvikles en overordnet, nasjonal politikk på dette området.

- Virkemiddelapparatet må i større grad enn i dag tilpasses de kunnskapsbaserte bedriftene for å sikre underveksten av de ufødte bedrifter og stimulere til flere kunnskapsbedrifter. Virkemiddelapparatet representert ved Innovasjon Norge, SIVA (Selskapet for industrivekst) og Norges forskningsråd må bli mer fokusert på innovasjon, omstilling og nyskaping. Det er nødvendig å styrke innovasjonsaktiviteten i virkemiddelapparatet. Det er helt avgjørende at de ulike deler av virkemiddelapparatet samarbeider mer reelt enn i dag. Brukerne bør møtes med adekvat bistand uansett hvilken del av virkemiddelapparatet de henvender seg til. Om det innebærer at de må henvises videre, må ikke brukerne slippes før saken tas under behandling ved kontoret de er henvist til. Saksbehandlerne som møter brukerne må ha en minimumsoversikt over hva de andre delene av virkemiddelapparatet kan tilby.
- Tilgang på arbeidskraft er en utfordring for norske bedrifter. Mange av de som i dag er i arbeidsfør alder og som går på ulike trygdeordninger, ønsker å komme over i arbeid. De må få muligheten til det. Regelverket for å ta inn arbeidskraft fra utlandet må forenkles, og det må settes i verk tiltak for mer aktiv rekruttering av kompetent arbeidskraft fra utlandet. Utenlandske utdanninger må lettere bli godkjent i Norge.
- Kommunene er viktige bidragsytere for å legge til rette for næringsvirksomhet. Det er viktig at kommunene stimuleres gjennom inntektssystemet til å legge til rette for næringsvirksomhet. Ved at kommunene får beholde en større andel av selskapsskatten, stimuleres de til å oppmuntre til næringsetablering som igjen vil skape merinntekter til samfunnet. En større andel av selskapsskatten må tilfalle kommunene.

KONKLUSJON

Forslagsstillerne har belyst en rekke utfordringer og noen forslag til forbedringer og ny politikk for å sikre en god næringspolitikk for fremtidig vekst og velferd. Tidligere nærings- og handelsminister Børge Brende la våren 2005 frem en tilstandsrapport om regjeringens innovasjonspolitik, "Innovasjonsløftet". Rapporten inneholder en rekke tiltak som var iverk-

satt eller ble foreslått i forslaget til statsbudsjett for 2006 lagt frem av regjeringen Bondevik II, men det er fortsatt en rekke utfordringer som må tas tak i for å sikre innovasjonsevnen til norske bedrifter.

Forslagsstillerne mener at forslagene som er referert over må følges opp i en egen melding til Stortinget, samt at meldingen også må bygge på følgende forslag fremmet og behandlet av Stortinget i sesjonen 2005-2006:

- Dokument nr. 8:12 (2005-2006) om innføring av plikt til forenklet kunngjøring av offentlige innkjøp under grensen for anbudsplikt.
- Dokument nr. 8:28 (2005-2006) om å styrke ansattes mulighet for medeierskap i egen bedrift.
- Dokument nr. 8:40 (2005-2006) om utvidelse av ordningen med uføretrygd som lønnstilskudd.
- Dokument nr. 8:60 (2005-2006) om å opprette et forenklet regelverk for små aksjeselskaper.
- Dokument nr. 8:64 (2005-2006) om regler som sikrer konkurranse på like vilkår mellom offentlige og private virksomheter.
- Dokument nr. 8:70 (2005-2006) om å innføre en ordning som sikrer at merverdiavgiftssystemet ikke hindrer statlige virksomheter i å kjøpe fra dem som kan levere de beste varene og tjenestene.
- Dokument nr. 8:78 (2005-2006) om innføring av "Green Card-ordning" for arbeidssøkere med behov for særskilt tilrettelegging av arbeidsplassen.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme en stortingsmelding, senest innen utgangen av vårsesjonen 2007, med en samlet strategi for å sikre små og mellomstore bedrifter bedre rammebetingelser. Denne strategien må sikre norske små og mellomstore bedrifter minst like gode rammebetingelser som tilsvarende bedrifter har i land det er naturlig å sammenligne seg med, og bør omfatte bl.a. skatter og avgifter, forenkling, forskning og utvikling (FoU), tilgang på arbeidskraft, prosedyrer for offentlige innkjøp, øvrig virkemiddelapparat mv.

18. oktober 2006